

Montarredona, pda. munt. del més alt Pallars, pron. *muntarredóna* te. Unarre (bis. XX, 184), és fàcil comprendre que MONTE ROTUNDU donés *Montarredondo*, canviant després *-te* en *tar*, o bé fins es podria suposar que, essent a la frontera de la Vall d'Aran, s'hi produís la pròtesi gascona de *a* davant r- (aranès *arredonn*, i fins *ardonn*, cf. *Montardon* nom d'un poble bearnès (Gavel I^a. *Reu. Top. Pir.*, 71).

Però no s'explica la *-a* final de *Monte-redona*. Arriba a fer sospitar que hi hagi miratge en l'etim. acceptada, si bé no serà *Mont + terra redona* (poc versemblant i rebuscat). Una etim. bascoide MENDI- + -T-ARRI 'roca' + -UN + (art. *-a*) 'el del roquer de la muntanya') és molt suposar. Ben concebible, en canvi, un *Monte-rredon -ro-* o un *Monto-rodono*, on la substitució de la *-e* o la *-o* final del 1r. membre per *a*, se'n rossegüés un canvi de la *-o* final en *-a*, a manera d'eco. Potser això, si bé és també estiregassar bastant les possibilitats fonètiques.

MONTROI

Poble val. situat uns 20 k. al SO. de la capital, al capdamunt de la vall dels Alcalans. Pron. *montró* amb *r* (no *r̄*) i partió sil·làbica entre *n* i *t* (no *n̄r̄* com en *man̄r̄ō*) (J. G. M. 1935); gentilici: *Montrojeros* a Catadau, Carlet, Alcúdia, (1935 constatats per mi mateix en totes les enqs. dels pobles circumdants, i a la de Montroi mateix (XXX, 155-7).

MENC. ANT. Crec que ja figura en un cronista en àrab, junt amb Paterna, citat a la *Zs.d.Deutsch. Morgenländischen Gesellschaft* LXIII, 354; si no em falla la memòria, és narrat la batalla de 1065 (Cid?), a les portes de València. (Lafuente, *Hist. de Esp.* 1272, n. 2). Cf., però, el que dic a l'art. *Patraix*: sobre una dada errònia atribuïda a Abenalabbar.

Ja figura en el *Rept.*: *Castell i vila de Montroi* (Bof. 373), citat entre Montserrat i Alcalà (ib. 377); 1278: *Montroy* (Huici I, 267); 1240 (id. Ibid. I, 488); 1275 cita *Montroy* i *Chiva* per situar el castell de *Torre* entre aquests pobles i Bunyol i Macastre. (Mtz. Fdo. *Doc. Val ACA I*, 1812).

1348 és incert, en canvi, si es tracta d'aquest lloc, o d'un homònim desconegut, en un doc. de 1348: venda que fa *Pere el Cerimoniós* de les «alchareis de Rafol de *Montroy*, de Canyelles, de Benaxa e de Aguilar que tenia J. Roiç de Corella in term. de Dénia», això junt amb Locayba i *Pedreguer*, que també són terra endins de Dénia (*El Arch.* IV, 324b); però no havent-n'hi altra notícia cap a Dénia, sospitem que amb *Ràfol* s'entengui aquí *Real*, immediat a Montroi, i que aquí estigui citat parentèticament, entre dos grups de llocs veïns a Dénia. Si bé també podria ser el *Montarro* del te. de Pedreguer (infra); 1382: *Montroy* (BSCC xiv, 461). *Biblgr.* en Lz. Vargas II, 174.

Era poble morisc. De la parròquia se'n féu anex el 1535 de la de Real de Montroi; i el 1574 amb 20 cases de moriscos, passà a dependre de Montserrat d'Alcalà (SSiv. 305). Tenia 70 moriscos el 1609 (Reglà, 110), i 22 o 40 en els censos de 1563 i 1602 (Lapeyre, 36).

El nom, significant 'mont roig', s'explica pel turonet on hi ha l'antic castell, que era uns 85 m. més alt que el poble i uns 100 m. lluny (224 alt.); com vaig constatar en la meua visita de 1962: terres de color blanquinós-roגע. És clar que *roi* és la forma mossàrab; però en passar el nom pels llavis dels moriscos de llengua aràbiga, es pronuncià amb *r*, en lloc de *r̄* (que és fonema estrany a l'àrab) i així res no resistia ja al trasllat de la *t* a la segona síl·laba. Un fenomen sil·làbic igual hem observat en el cas de *Montreton* de Torís i Yàtova (supra. a l'article *Mont-rodó*).

UN HOMÒNIM a la Marina val.: *Montroi* anotat a Polop (XXIV, 189.1). Molt conegut per les seves fonts, prop de Callosa (Cavanilles II, 301.9f., 13f.), tan abundoses que van rajar fins en la secada de 1840-50 (Salvà, *Callosa de Ens.* II, 21).

Un altre representant mossàrab que resistí més a l'arabització, és *Montarro* pda. de Pedreguer (XXXIII, 96.20). Tanmateix pot ser que a aquest es refereixi el citat doc. de 1348. en la forma *Montroy*. Aquí, es conservà, la *-e* de MONTE (amb canvi ulterior de *e* > *a*).

Homònims d'aquest a l'alta Rbg.: *Montarro* a la Vall de Boí, te. Llesp. (XII, 94, XIX, 155); i un altre a Les Iglésies de Bellera (XIX, 175).

MONT-ROS

Municipi de Pallars, vall del Flamicell (la Vall Fosca) agregat l'any 1970 al de la Torre de Cabdella. S'estén a l'esquerra del Flamicell fins a la línia de carena que separa el Flamicell de la Vall d'Assua.

Pron. Mod.: *monrós*, oït Casac. (1920) a la Pobleta de Bellvei i per Cor. a Sort (1931), en les enqs. del Flamicell, 1958 (XXI, 150ss.).

Doc. Ant.: 1072: *Monterosso* (VallsTab., *Àneu*, IX); 1198: *Montros* (Miret, *TemplH*, 136).

HOMÒNIMS. *La Mare de Déu de Mont-ros*, santuari del municipi de Sant Joan les Fonts (Garrotxa), situat al cim del *Mont-ros* (632 m. alt.), contrafort nord-occidental de la serra de Sant Julià del Mont.

Mont-ros, masia i antic poble del municipi de Sant Ramon de Portell (Segarra).

ETIM. Prové del llatí MONTE RUSSU, 'muntanya roגעna' (cf. *DECat.*, 458a21-b35). J.F.C.

MONTS-

Hi ha diversos compostos de *Mont-* formats amb